MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE

ANEB

PŘÍBĚHY ZE ŽIVOTA

....jak bys je řešil ty?

Komplexní program prevence sociálně patologických jevů určený pro II. stupeň základních škol.

Připravilo Okresní ředitelství Policie ČR České Budějovice a Národní protidrogová centrála Praha

Napsali:

Lucie Ptáčková Miloš Vaněček

Lektorovali:

Doc. PhDr. Věra Poláčková, CSc. Doc. Ing. Renata Štablová, CSc.

PhDr. Zdena Kašparová Mgr. Eva Mašková JUDr. Stanislav Svoboda Mgr. Alena Toningerová

PRACOVNÍ SEŠIT 6. třída

Jméno
Příjmení
Třída
Škola

Milé děti,

právě otevíráte nový pracovní sešit, který vás bude provázet při hodinách občanské a

rodinné výchovy.

Okresní ředitelství Policie ČR České Budějovice společně s Národní protidrogovou centrálou Praha připravilo projekt, který vás seznámí s různými tématy. Chceme vám pomoci vyznat se v dnešním složitém světě, a proto si budeme povídat o záškoláctví, šikaně, alkoholu, hazardních hrách, trestním právu, drogách a dalších věcech, které vás budou jistě zajímat.

Tento školní rok se budeme zabývat šikanou a povíme si něco o historii drog. Určitě jste o této problematice slyšely a tak jsme místo dlouhého úvodu vybrali ukázky dopisů, které nám vaši spolužáci napsali o šikaně.

"Je to strašné, že tohle někdo může dělat. Každý si určitě říká, mně se to stát nemůže, ale není to pravda. Tato věc se může stát úplně každému. Nejlepší obrana je říci to učiteli, rodičům nebo tomu, komu důvěřujeme a víme, že nám pomůže. Tady u nás ve škole máme zelenou schránku, tam se dávají papírky, když někdo nechce říci něco nahlas." (Tereza)

" Sám si nejsem jistý, jak bych se zachoval, kdybych se se šikanou setkal. Snad bych sebral odvahu jít za někým dospělým, abych mu řekl, co se děje. Přemýšlím nad chováním těch, co šikanují jiné. Nevím, co je k tomu vede. V každém případě jejich chování odsuzuji. Přál bych si, aby ti, kdo jsou obětí šikany, našli odvahu o tom mluvit a řešit svoji situaci. Možná nejsou sami, kdo trpí, a byli by vzorem pro ostatní. Také přístup dospělých lidí by se měl hodně změnit. Někteří vidí, co se v jejich okolí děje, ale jsou lhostejní." (Jakub)

Snažili jsme se připravit pomůcku, která vám ukáže, co se smí a co ne, co je pro vás dobré a čemu byste se měly vyhýbat. Dali jsme prostor i vašim názorům, a tak nám nyní nezbývá nic jiného, než si přát, aby se vám práce s námi líbila.

ŠIKANA

"Děti, tohle je Váš nový spolužák Jirka. Doufám, že ho brzy přijmete za svého kamaráda a tobě, Jirko, přeji hodné úspěchů," přivítal ředitel školy v 6. E nového chlapce. Oči všech žáků ulpívaly na Jirkovi. On se však cítil v nové třídě nesvůj. "Sedni si k Pepovi, " řekla třídní učitelka, a tak Jirka zamířil do třetí lavice, kde bylo místo. Pepa se s Jirkou moc nebavil. Občas pronesl na jeho účet nějaký žert, aby se ostatní zasmáli. O přestávkách ve třídě postávaly jen malé hloučky diskutujících dětí. Jirkovi se nezdálo, že by tu byla nějaká zábava. Ve třídě vládlo napětí a Jirka nevěděl, co se zde děje. Kamarádů moc nenašel, všichni jako by se báli. Za týden sotva věděl, jak se kdo jmenuje, a jen občas s někým prohodil pár slov.

Tajemství, které třídu obestíralo, poznal zanedlouho. Jednou na něj Pepa čekal před tělocvičnou s dalšími třemi chlapci. "Máš peníze?" zeptal se Jirky. "Potřebuješ půjčit?" zasmál se Jirka nevinně. "Kluci, on si z nás ještě dělá srandu. Tak si pamatuj, zítra přineseš dvacku a jestli ne, dostaneš nakládačku, " dokončil svůj hovor Pepa. Nevypadal, že by si dělal legraci! Jirka dostal strach. Druhý den peníze přinesl, ale Pepa chtěl další a další. Tak to šlo celý měsíc. Jirka nosil Pepovi a jeho kumpánům peníze, a když nepřinesl, zmlátili ho. Občas mu vysypali aktovku, sebrali svačinu nebo roztrhali sešit.

Ostatní děti ve třídě se tvářily, že nic nevidí a neslyší. Rodiče si všimli, že se Jirkovi nechce ráno do školy a často se vymlouvá, že mu není dobře. Domů chodil hladový, přestože mu maminka každé ráno dávala peníze na svačinu. Když přišel se škrábanci, hned měl výmluvu, že upadl.

Jirka byl bezradný a nevěděl, co má dělat. Bál se jít za učiteli, bál se to říci doma rodičům. Potřeboval nutně kamaráda, který by mu pomohl a poradil, co má dělat.

	běh o Jirkovi jsme nechali s otevřeným koncem. Je to příběh, který se může stát i tobě. us se nad ním zamyslet a odpověz na tyto otázky:
•	Co si představuješ pod pojmem "šikana"?
•	Kde k ní podle tebe nejčastěji dochází?
•	Proč Pepa Jirku šikanoval? Co ho k tomu vedlo?
•	Proč Jirkovi nepomohly ostatní děti ve třídě?
•	Proč se Jirka nikomu nesvěřil?
•	Co bys Jirkovi poradil?
•	Jak bys Jirkovi pomohl, aby se z této situace dostal?
•	Zasloužil by Pepa a jeho kamarádi nějaký trest? Pokud ano, jaký?
•	Myslíš si, že v tomto případě se jednalo o trestný čin?
•	Zkus se vžít do pocitů Jirky. Jak by ses cítil, kdybys byl na jeho místě?

Pamatuj si, žádné dítě si nezaslouží být šikanováno!

V dnešní době žádná třída ani škola není proti šikaně chráněna. Šikana je velmi vážná nemoc naší společností, která je všudypřítomná a může nás provázet po celý život. Co je to vlastně šikanování? Odborníci definují šikanu takto:

Šikanování říkáme tomu, když jedno dítě nebo skupina dětí říká jinému dítěti ošklivé a nepříjemné věci, bije je, kope, vyhrožuje mu, zamyká je v místnosti a podobně. Tyto případy se mohou často opakovat a pro šikanované dítě je obtížné se ubránit. Jako šikanování mohou být označeny také opakované posměšky nebo ošklivé poznámky o rodině. Šikanováním však obvykle neoznačujeme občasnou rvačku nebo hádku přibližně stejně fyzicky vybavených soupeřů.

Krutost, se kterou lidé někdy jednají, není dost dobře vysvětlitelná. Jsou i děti, které dovedou spolužáky řezat, pálit nebo stejně surově ponižovat. Mezi všední projevy však patří také fackování, kopání, ničení věcí, rozšlapání svačiny, vyhazování školních potřeb z okna, vydírání, ponižování, vysmívání se, psychické deptání a další věci. Pro citlivější děti mohou být tyto příhody velkým utrpením, zvláště když oběť ví, že totéž nebo něco podobného se může kdykoliv opakovat. Bojí se pak svěřit někomu z dospělých.

Šikana většinou zůstává před dospělými dlouho utajena. Daří se jí v prostředí, kde vládne tajemství a strach. Často se na ni vůbec nepřijde. Někteří dospělí si myslí, že šikana patří k životu a že si ji děti musí vyřídit mezi sebou. Děti se však mnohdy vzhledem k důraznosti a tvrdosti šikanujících bez pomoci dospělých neobejdou.

Ke školní šikaně dochází někde v ústraní - na cestě do školy, ve školních zákoutích či na dětských WC, kam dospělý zavítá málokdy.

Dítěti, které je šikanované, říkáme OBĚŤ. Tou se může stát prakticky kdokoliv. Například i náš chlapec z příběhu, který se s rodiči přestěhoval do nového města a začal chodit do nové školy. Nebo se obětí může stát dítě, které má nějakou přednost (je nadané, přemýšlivé, inteligentní, povahově jemné – "neschopné s vlky výt"). Terčem útoků se také stávají děti nějakým způsobem oslabené (handicapované). Handicapem může být např. tělesná slabost, vada řeči, malý vzrůst, neobratnost, neschopnost porvat se, ubránit se napadení. Někdy je šikana i rasově motivovaná, oběť má jinou barvu pleti, je jiné národnosti.

Obětí se stává i dítě, které je osamělé, bez kamarádů, nebo dítě s nezvyklým, provokujícím chováním, které ostatní dráždí.

Každý z nás je jedinečný a každý se v něčem liší od ostatních. Někdy právě tuto odlišnost berou šikanující jako svou záminku (barva vlasů, způsob oblečení, nošení brýlí).

A co ten, kdo šikanuje? Říkáme mu ÚTOČNÍK (agresor).

Často se ptáme:

- ❖ Jaký je?
- ❖ Proč to dělá?
- ❖ Co ho k tomu vede?

Takové děti mají často potřebu ovládat druhé, bezohledně se prosazovat, touží po moci, napodobují vzory ze svého okolí, z akčních filmů nebo z četby, mívají nezdravé sebevědomí. Často však jde o nadprůměrně tělesně zdatné jedince, silné a obratné. Ubližovat druhým je pro ně radostí.

Někteří útočníci pocházejí z problematických rodin, kde je málo lásky, citů, nedostatek zájmů, zato časté nadávky, ponižování a bití. Někdy útočník zůstává v ústraní. Pro svůj záměr získá své "kamarády", proti jejichž převaze je oběť bezmocná. Může dokonce šikanu vymyslet a připravit, aniž by se sám oběti dotkl. Některé děti se k agresorovi připojí ze strachu, že by se jinak samy mohly stát jeho obětí.

V dospělosti mají útočníci častěji problémy s dodržováním zákona a končí ve vězení.

Šikana však není jen záležitostí jedinců. Velmi často se týrání dětí odehrává ve třídě za přítomnosti většiny spolužáků. Ti se nezastanou oběti z lhostejnosti, ze strachu nebo proto, že obětí je nesympatický žák. Často se část třídy dokonce šikanou výborně baví. Pokud ve třídě panuje ovzduší strachu, většina dětí mlčí a neúčastní se. Bojí se projevit veřejně svůj názor, aby útočník nezaměřil pozornost právě na někoho z nich. Proto jim říkáme MLČÍCÍ VĚTŠINA.

Na čí straně tedy zbytek třídy je? Většině dětí je násilí proti mysli. Ale v hlavách se jim objevuje myšlenka: "Co mám udělat, když jsem sám?"

Ve třídě, kde jsou kamarádské vztahy a třída se jeví jako "dobrá parta" se děti dokážou semknout proti agresorovi a vytvořit prostředí, kde strach nebude mít šanci. Bohužel je takových dobrých tříd v dnešní době velmi málo. Proto si važ přátelství, nic ho nedokáže nahradit.

Co máš dělat v případě, když se staneš obětí nebo svědkem takového jednání?

Svěř se někomu, komu důvěřuješ. Nejedná se o žádné "prozrazování tajemství". Tím, že případ oznámíš dospělému, můžeš pomoci ostatním obětem, které jsou příliš vystrašené na to, aby něco podnikly. Vyřešení šikany není záležitost jednoduchá, a proto by dospělí měli být při jejím řešení velmi opatrní. Musí tě chránit a ne vystavit dalšímu nebezpečí. Mnoho učitelů a rodičů neví, jak zasáhnout. Proto šikanu někdy podceňují, přehlížejí nebo neobratně vyšetřují.

Nesnaž se sám ukončit šikanu tím, že si přivedeš další kamarády, aby útočníky sami napadli a dali jim "co proto". Nezapomeň, že "násilí plodí zase násilí" a nic tím nevyřešíš.

Děti si velmi často nevědí rady. V jejich hlavách se objevuje otázka "Proč zrovna já?" Pokoušejí se najít smysl události.

Převládá pocit beznaděje. Často si otřesné vzpomínky nesou do dalšího života. Pokud víš, že někdo někomu takto ubližuje, nabídni mu svou pomoc. Uvidíš že ji rád příjme, protože se nebude cítit se svým problémem sám. Pokud sám jsi obětí takového činu, snaž se ho řešit a neuklidňuj se slovy, že jednou to musí skončit. Čím déle bude tato událost trvat, tím hůře ji budeš psychicky snášet. A my si přece přejeme mít děti, které se budou smát, radovat se a někdy i malinko zlobit. Mluv o svém problému. Pokud se ti bude zdát, že ti učitelé či rodiče nepomohou, máš další možnosti. Můžeš se obrátit na Linku důvěry, Bílý kruh bezpečí, na Policii ČR a další organizace. Kontakty jsou součástí tohoto sešitu.

Jaké jsou tedy tresty?

Škola musí žáky přesvědčit, že kázeňské předpisy budou uznávat skutečně všichni a že je schopna spolehlivě zajistit ochranu slabých před silnými. Pro policii není jednoduché šikanu řešit. Trestní zákon na ni pamatuje, neboť v souvislosti s ní často dochází k páchání trestných činů proti svobodě a lidské důstojnosti.

it, že znávat chopna h před oduché na ni í často a proti

Zkusme si společně vysvětlit jednotlivé trestné činy týkající se šikany:

*	Poškozování cizí věci
*	Ublížení na zdraví
*	Omezování osobní svobody
*	Vydírání
*	Loupež
*	Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci

K tomu, aby mohl být pachatel trestně postižen, je třeba, aby dosáhl určitého věku. Za mladistvé se považují osoby v rozmezí 15-18 let. K trestnímu stíhání osob mladších 15 let nedochází, tyto osoby nejsou trestně odpovědné. To ovšem neznamená, že za určitých okolností nemohou být postiženy jinak nebo že za jejich jednání nejsou odpovědni jejich rodiče.

Nyní máme pro tebe úkol. Napiš na tuto stránku, co si myslíš o své třídě. Co bys chtěl, aby se ve vztazích mezi tvými spolužáky zlepšilo? Myslíš si, že i u vás by mohla být nebo byla šikana?

Obkresli zde svoji ruku a kamkoliv - na dlaň, kolem ruky nebo po obvodu prstů napiš vzkaz těm spolužákům, jejichž chováni se ti nelíbí. Sděl jim, co bys chtěl, aby oni ve svém chování změnili.

Seznámili jsme tě se základními údaji, které se týkají šikany. Víš, kdo je oběť, kdo je útočník. Znáš pojem mlčící většina, zkoušel jsi rozeznávat jednotlivé trestné činy týkající se šikany. Máš přehled o tom, co bys měl udělat, kdyby se podobný případ vyskytl ve tvém okolí.

Nyní si shrneme tvoje poznatky. Pokus se co nejpodrobněji doplnit následující výroky:

*	Šikanování je
*	Útočník (agresor) je
*	Útočník chce
*	Šikanování přestává, když
*	Šikanování se zhoršuje, když

Nezapomeň, že šikana je bezpráví, bezohlednost a zbabělost. Čím dříve dáme šikanujícímu spolužákovi a někdy i jeho pomocníkům najevo nesouhlas třídy s jejich chováním, tím dříve skončí utrpení slabšího jedince. Pokud se staneš obětí, vyhledej okamžitě pomoc. Určitě se najde někdo, kdo ti pomůže. Stydíš-li se promluvit s dospělým, požádej svého nejlepšího kamaráda o pomoc. Snaž se s pomocí svých kamarádů vytvořit ze svého kolektivu "správnou třídu", kde silný chrání slabého, kde platí právo a spravedlnost, kde budete všichni zažívat pohodu a spokojenost. Jen tak se ubráníte nemoci, která se jmenuje **šikana.**

DROGY V DĚJINÁCH LIDSTVA

"Ahoj, Péto! Karla z osmičky odvezli do nemocnice. Prý se předávkoval nějakými drogami."

"Čau, Honzo. Já vím. Včera odpoledne, když jsem šel ze školy, jsem Karla s celou partou viděl. Chvíli jsem se s nimi bavil. Říkali, že mají nějaké nové zboží a chtějí ho vyzkoušet. Nabízeli mi, abych to s nimi zkusil. Já jsem nevěděl, o co jde, co to má být. I mě Karel přemlouval, že to nic není, že to již několikrát vyzkoušeli a nikomu se nic nestalo. Když jsem odcházel, začali si všechno připravovat. Byl to nějaký prášek, který rozpouštěli ve vodě. Víc jsem neviděl, protože jsem odešel."

"To seš dobrej. Já jsem zvědavější, asi bych to s nimi vyzkoušel. Zvlášť když Karel říkal, že to už měli a nikomu se nic nestalo."

Jak se podle tebe zachoval Péťa?
Jak by se zachoval Honza?
Jak by ses zachoval ty?

Člověk zná drogy odjakživa. V dávných dobách žili lidé v mnohem těsnějším sepětí s přírodou než dnes a na schopnostech poznat její tajemství záviselo jejich přežití. Velmi bedlivě proto pozorovali, co se kolem nich děje. Živili se nejrůznějšími bobulemi a kořínky, a proto rychle zjistili, které jsou jedlé a které jedovaté. Jiné rostliny měly zajímavou chuť nebo způsobovaly otupělost nebo veselost, spánek nebo naopak bdělost. Některé měly léčivou moc.

ŠAMANI

Ve středu šamanské víry stojí šaman v ústřední roli věštce, kouzelníka, básníka, pěvce, umělce, proroka lovu a počasí, udržovatele tradic a léčitele tělesných i duševních poruch. Často, i když ne vždy a všude, byly šamany užívány posvátné halucinogenní rostliny. Tyto rostliny jsou podle víry přírodních lidí nadány nadpřirozenými silami proměny, vládnoucími životní síle či "duchovní" podstatě. Je mimo debatu, že šamanismus je opravdu velmi starý. Archeologické nálezy například dokládají, že něco velmi podobného šamanskému náboženství existovalo jíž ve světě neandrtálců v Evropě a Asii před více než 50 000 lety. V jeskyni ŠANIDAR v severním Iráku objevili archeologové stopy osmi druhů kvetoucích rostlin v nálezu kostry dospělého muže. Z osmi rostlinných zbytků nalezených v pohřebišti byl určen mimo jiné i chvojník (EPHEDRA), což je bylina obsahující efedrin. Je tedy možné, že šamani od samých počátků užívali síly skryté v přírodním okolí. Tato možnost je o to pravděpodobnější, že sobi, s nimiž člověk zprvu jako lovec a později chovatel žil v úzkém sepětí po desítky tisíc let, mají ve výjimečné oblibě,

která dosahuje až bodu opojení, halucinogenní muchomůrku červenou, což je jev, jenž mohl jen těžko ujít pozornosti

V pátém století před naším letopočtem se dostal Hérodot až k dnešnímu ústí Dněpru, kde sídlil kmen Skýtů. Hérodot zjistil, že tito pastevci sklízejí semena konopí, a jak zaznamenával ve své zprávě, "zalézají pod své kožené stany, rozpálí kameny, na ně naházejí konopná semena kouř vdechují. Jsou to výpary, jaké nejsou známy v žádné helénské lázni. Skýtové si je však velice cení. To je jejich jediná lázeň, neboť vody se štítí a v té se nekoupou nikdy."

Podobný případ lze odvodit z využití konopí jakožto omamné látky v prehistorické Evropě. Semínka konopí byla nalezena na různých neolitických nalezištích v Německu, Švýcarsku, Rakousku a Rumunsku. Stejně jako opiové makovice rostlo konopí jako plevel v blízkosti pravěkých osad, což bylo jednou z příčin jeho zdomácnění. Ačkoli konopí lze pěstovat k mnoha účelům (olej, vlákna, hrubý textil), zdá se pravděpodobné, že mělo ještě další úlohu v prehistorickém světě, a to zejména jako omamná látka.

MEDICÍNA.

Péče o zdraví je stará jako lidstvo samo. Zdraví a nemoc, život a smrt -to byla po celá staletí nejen častá témata úvah, ale i zdroj houževnaté snahy o přemožení nemoci a oddálení smrti. Tady může historie drog pokračovat.

Úloha opia ve starověku je spolehlivě známa. Existují o něm zmínky v písemných památkách Egypta, Asýrie a Řecka. Egyptské lékařské texty vyjmenovávají mezi mnoha použitími opia jeho sedativní účinky utišující bolesti při poraněních a potížích s pokožkou hlavy. I pro Římany, jak uvádí Plinius, bylo opium všelékem.

Opium "Božský lék proti bolesti". Účinky opia na lidský organismus popsal podrobně až římský dvorní lékař a učenec Scribonius LARGUS na přelomu letopočtu. Lékaři ve starém Římě již předepisovali opiové přípravky ve formě pilulek, čípků, klystýrů a zábalů. Zmiňují se o tom díla všech známých antických autorů. Tak například věhlasný řecký lékař a anatom GALENOS napsal, že opium je nejsilnějším ze všech známých léků, ale také nebezpečným prostředkem, který může při předávkování způsobit "věčný spánek". Podle Galéna způsobovalo opium "chladnutí těla", které mohlo přivodit i smrt. Ve svých předpisech proto doporučoval podávat opium jenom v malých dávkách. Z opia byla připravována celá řada tišících léčiv. Nejznámějším opiovým přípravkem se v antice potom stalo takzvané thébské opium, které bylo vyváženo do celého Středomoří z Horního Egypta.

V Evropě začíná nauka o drogách za vlády Karla Velikého (768 - 814). Rozlišuje se pěstování léčivých rostlin a při této příležitosti proniká mezi "lékařské potřeby" i řada narkotik, jejichž výroba, i když nevýznamná, zaznamenává okamžik, kdy se na starém kontinentu začínají šířit omamné jedy.

V období renesance člověk ztrátu víry a jistot kompenzoval novou formou štěstí: jako by se přisál k plodům a statkům pozemským. Tušení příštích válek, spory vedené zcela mimo dosah jedince - a na druhé straně dostatek lákadel, slušná životní úroveň, vysoká nabídka, vysoká poptávka, kdo by dával přednost strastem před radostmi? Kdo by nevolil pohodlí a přepych? Nyní už byl dosažitelný nejen pro úzkou vrstvu šlechticů a prelátů. Relativně vysoký standard si mohl dovolit í měšťan, kupec, řemeslník, středně situovaný sedlák. Na všech stranách můžeme sledovat příznaky sklonu k rozmařilosti. Ve městech roste záliba v luxusu. Přejídání se stává masovým jevem. Stoupá výroba pálenky, spotřeba piva i vína. Přepychové hostiny ve městech i na vesnicích jsou na denním pořádku. Alkoholismus se stává společensky závažným problémem. Jedni pijí z rozmařilosti, druzí ze zoufalství. Vydávají se knihy a letáky, pak i nařízení a zákony proti luxusnímu stylu, nemírnému pití.

Přemíra vína či medoviny byla zřejmě častým jevem, a tak je v roce 1537 sepsána kniha O KRUTÉM A HANEBNÉM HŘÍCHU OPILSTVÍ, kde se tepe zhýralost a touha po luxusu.

ANO, ČLOVĚK PRO SEBE OBJEVIL NOVÉ, NEBEZPEČNÉ ŠTĚSTÍ SPOTŘEBY.

OPIUM - LÉK, KTERÝ ZNIČIL MILIONY ŽIVOTŮ

Až do počátku 17. století používali Číňané opium především při přípravě dortů ke slavnostním příležitostem a jako lék. Teprve nástup tabáku vyvolal náhlý zájem o kouření opia. Když bylo kouření tabáku v 15. století objeveno, získalo velkou popularitu mezi námořníky a ti pak tento zvyk vyvezli do Číny, Indie, Japonska a Siamu (Thajsko). V Číně se kouření rozšířilo natolik, že roku 1644 vydal císař Tsung-chen zákaz tabáku a následkem toho se lidé přeorientovali na opium. Ještě před koncem století brala tuto drogu asi čtvrtina obyvatel. Drogy není nikdy možné udržet pouze v hranicích jediného, i když třeba obrovského státu. Jako epidemie překračují hranice, zachytávají do svých sítí stále větší množství lidí. Ani čínský opiový boom proto nezůstal bez odezvy v zahraničí.

UŽÍVÁNÍ DROG "PRO RADOST"

Užívání drog "pro radost" však v Evropě nebylo před koncem 18. století zaznamenáno. Byla to opět Velká Británie, která díky svým kontaktům s Indií musela jako první země Evropy čelit módní drogové vlně. Opium zde proniklo z přístavních brlohů do nejvybranějších salónů. Spisovatel Thomas de Quincey, který sám sebe prohlásil za "papeže opia", popsal své zážitky z opojení drogou ve slavné "Zpovědi anglického jedlíka opia".

Představy Britů a Francouzů, že jejich vlastní země nemohou být drogami zasaženy, se ukázaly jako zcela mylné. Drogy nezůstaly pouze asijskou záležitostí. Jejich kouzlu teď propadali i Evropané. Drogový problém ve své masové podobě se tak osudovou spirálou vrátil tam, odkud vzešel. S exporty opia do Číny si mocnosti zároveň vytvářely podhoubí svých vlastních budoucích problémů s drogami. A nejsou to problémy nijak malé.

DROGY U NÁS

Drogy měly vždy svoje místo na drogové scéně v Československu, a to i době před rokem 1918. Druhá polovina devatenáctého století je dobou vzniku psychiatrických ústavů na území Čech, Moravy a Slezska. Současně je to doba, kdy se začal zneužívat morfin.

Evropa se dostala na delší dobu do klidu bez válek a zájem o morfin se rozšířil do polopodsvětí a mezi "lepší lidi". V odborné literatuře se píše o zlaté mládeži, hazardních hráčích, dámách z polosvěta, hejscích, o lidech potřebných nudu všedního dne zaměňovat za falešný pocit světáctví. V české učebnici psychiatrie z roku 1900 píše profesor Kuffner o nemocných morfinismem, že to jsou "lidé, vytrhávající se z trudných strastí života, těžko odolávající pokušení, vyhledávající osvěžení tělesných a duševních sil.. zrůžovělé percepce (vnímání) zevnějška s tendencemi k snivému kochání se vzletnými, hravými a rozkošnickými tvorbami obrazností vzbujelé".

Pokud se týká kokainu, zažila Praha koncem roku 1925 senzaci. V jistém domněle nejelitnějším baru se přišlo na stopu nedovoleného prodeje tohoto bílého prášku. Z nepatrného množství zabaveného jedu se za pár dní vyklubala aféra, do které byly zapleteny i známé osobnosti. Zjistilo se, že se jistý medik stal majitelem dvou set gramů kokainu. Policie pátrala, kdo byl hlavním dodavatelem, a zjistila, že onen medik vylákal od známého lékárníka 200 gramů této drogy. Část nabídl kavárenskému povaleči, který ji donesl do noční kavárny, a celé množství bylo během 24 hodin rozprodáno. Za jeden gram, který na lékařský recept lze obdržet za 12 Kč, se platilo až 200 Kč.

OBDOBÍ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE

Druhá světová válka s jejím obrovským duševním vypětím přinesla i prudký nárůst spotřeby amfetaminů. Období po druhé světové válce přineslo vlnu zneužívání amfetaminů, jež zůstaly nespotřebovány ve vojenských skladech. Drogy se dostaly do rukou civilního obyvatelstva, které v nich hledalo a nacházelo útěchu z porážky, východisko z těžké hospodářské i politické situace. Drogy stimulovaly, potlačovaly pocity sklíčenosti (deprese) a také hladu.

V současné době člověk vyhledává drogy proto, že po jejich požití dochází ke změnám prožívání skutečnosti. Je veselý, prožívá různé sny (halucinace) a podobně. Někteří drogy berou, jiní se zabývají tím, že jim drogy opatřují. Mnoho lidí si prodejem drog vydělává peníze a potřebuje, aby si je kupovalo co nejvíce lidí.

OHROŽUJÍ DROGY I MĚ SAMOTNÉHO?

Velice často se nabízejí drogy i dětem a mladým lidem. To se může stát i tobě. Asi budeš překvapen tím, kdo ti je nabídne. Může to být kamarád, kterého dlouho znáš a od kterého bys to vůbec nečekal. Možná to bude někdo z party, kam chodíš. Parta na tebe může mít veliký vliv. Velice mnoho záleží na tom, čím se v partě zabýváte. Kromě sportu a koníčků se party baví i tím, že si dokazují odvahu a statečnost nebo výjimečnost krádežemi, ničením nebo braním drog. Pokud budeš chtít i nadále v této partě zůstat, budeš to muset dělat také!

Jaké drogy znáš a jak si myslíš, že tě drogy ohrožují?						

DROGY

DROGA je přírodní nebo syntetická látka, která splňuje dva základní požadavky:

- ovlivňuje prožíváni reality
- může vyvolat závislost

Někdy se uvádí dělení drog na měkké a tvrdé. Měkké jsou údajně méně nebezpečné. Pro tebe jsou ale v tomto věku nebezpečné všechny, tedy i t: kterým se někdy říká měkké. Drogy, o kterých se budeme bavit, jsou zakázané, a proto jejich výroba nebo prodej jsou trestné.

Podle účinků se drogy dělí do několika skupin. Jsou to:

- > opiáty (heroin, morfium, opium, kodein)
- > stimulační drogy (kokain, pervitin, extáze)
- těkavé látky (toluen, aceton, benzinové výpary, plyn do zapalovačů, rajský plyn)
- halucinogeny (LSD, houbičky)
- konopí (marihuana, hašiš) .

NEBEZPEČÍ PŘI UŽÍVÁNÍ DROG

I jedna dávka na vyzkoušení je velice nebezpečná. Nemáš zkušenost s dávkováním, nevíš, jak je droga kvalitní. Tím, žes ji vzal, třeba jen jednou, tě může parta vydírat a nutit, abys v braní pokračoval. Tím, že začneš brát drogy pravidelně, riskuješ, že:

- budeš mít problémy ve škole
- budeš mít problémy s rodiči
- > ztratíš kamarády a zůstane jen parta, kde se berou drogy

>	postupně začneš mít zdravotní potíže					
>	můžeš mít potíže s policií (zadržení, výslechy) .					
*	Znáš někoho, kdo bere drogy?					
*	Nabízel ti někdo drogy? Co jsi udělal?					
*	Víš, kde se u vás nechají sehnat?					
PROČ	NEBERU DROGY					
dělal t	tom, zda budu drogy brát či ne, si rozhoduji sám. Nikdo mě nemůže nutit, abych o, co nechci. Protože jsem silný, dokážu říci, že drogu nechci ani vyzkoušet a už ji nechci začít brát pravidelně. Proto:					
>	najdu si jiné kamarády, kteří mi drogy nabízet nebudou > přestanu chodit do party, kde se začaly brát drogy					
>	o drogách si přečtu knížku - Děti ze stanice ZOO, Memento, Úplná prázdnota a ještě celou řadu dalších .					
nám n	yní máme pro tebe úkol. Přečetl jsi již nějakou knížku o drogách? Pokud ano, napiš ěco o ní. Co se ti na ní nejvíc líbilo? Pokud ses k žádné ještě nedostal, zkus si u přečíst.					

ADRESÁŘ

Čísla tísňového volání:

Někdy se můžeš dostat do situace, kde budeš potřebovat pomoc. Vytvoř si na této stránce malý adresář a telefonní seznam míst, kde můžeš najít pomoc.

Policie	 	 	

Hasiči.....

Záchranná služba .....

Městská policie.

Linka důvěry....

Bílý kruh bezpečí....

Psychiatrická léčebna.

Pedagogicko – psychologická poradna.

Kontaktní a preventivní centrum pro drogovou závislost

.....

.....

Literatura:

Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách. Portál, Praha 1997

Kolář, M.: Bolest šikanování. Portál, Praha 2001

Prevence šikanování ve školách. Sborník příspěvků. IPPP ČR, Praha 1998

Řičan, P.: Agresivita a šikana mezi dětmi. Portál, Praha 1995

Schindlerová, R., Juckerová, S.:

Petro, co je to trip?

Nakladatelství Pragma, 1997

MALÁ POLICEJNÍ AKADEMIE

aneb

příběhy ze života

...jak bys je řešil ty?

Mgr. Lucie Ptáčková Policejní rada Miloš Vaněček

Určeno jako pracovní sešit občanské a rodinné výchovy pro 6. ročník základní školy

Obrázky maloval: Martin Křepela Vydalo: OŘP České Budějovice

Vytiskl: Josef Posekaný- TISK, Lannova 8, České Budějovice